

Atestační otázky z nástavbového oboru Paliativní medicína

Platné od 1.1.2024

Obecná část

1. Základní koncepty paliativní medicíny: život ohrožující a život limitující onemocnění, pacient v terminálním stavu, kvalita života, utrpení, „celková bolest“ (total pain)
2. Obecná a specializovaná paliativní péče, organizační formy specializované paliativní péče – cílové skupiny pacientů, metody práce, způsob financování v ČR
3. Časná a terminální paliativní péče, podobnosti a rozdíly. Způsoby implementace časně paliativní péče.
4. Koncept sdíleného rozhodování, informovaná souhlas a negativní reverz v kontextu paliativní péče
5. Kompetence pacienta k rozhodování o rozsahu péče (koncept autonomie a svéprávnosti, klinické hodnocení kompetence, právní omezení svéprávnosti, rozhodování o rozsahu péče u pacienta nekompetentního a pacienta s omezenou svéprávností, specifika u dětských pacientů)
6. Hodnotová anamnéza (value history), cíle péče (goals of care), koncept přiměřené péče
7. Komunikace cílů a plánu péče, specifika v dětském věku.
8. Koncept terapeutického pokusu (základní principy, uplatnění v kontextu paliativní péče)
9. Kvalita života v kontextu závažného život limitujícího onemocnění – objasnění pojmu, determinanty, způsoby hodnocení (nejčastěji užívané nástroje)
10. Pravidla komunikace závažných zpráv (např. protokol SPIKES, protokol NURSE)
11. Psychické reakce pacienta a jeho rodiny na závažné onemocnění (význam a limity modelu adaptace na život ohrožující onemocnění dle Kuebler Rossové)
12. Základy sociální práce v paliativní péči, hodnocení sociálních potřeb a sociální situace pacienta, možnosti sociální podpory včetně možností státní sociální podpory (příspěvek na péči, dlouhodobé ošetrovné), obvyklé agendy sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu
13. Základy péče o pozůstalé (nekomplikované a komplikované truchlení, možnosti podpory při truchlení)
14. Práce s rodinou závažně nemocného pacienta, rodinná konference a její vedení
15. Spirituální aspekty paliativní péče (duchovní rozměr prožívání nemoci, duchovní potřeby, duchovní péče ve zdravotnických zařízeních v ČR)
16. Umírání a smrt v pojetí velkých náboženských a filozofických tradic (sekulární humanismus, křesťanství, islám, buddhismus)
17. Potenciální etická dilemata v péči o pokročile a terminálně nemocné: nejčastější situace a způsoby jejich řešení.
18. Informovaný souhlas, negativní reverz, role osob blízkých při rozhodování o rozsahu péče, jmenování osoby pro zástupné rozhodování a institut dříve vysloveného přání (aktuální právní úprava v ČR, význam pro paliativní medicínu)
19. Koncept přiměřené péče, koncept marné péče – kritické zhodnocení, koncept limitace péče (vymezení pojmů, klinické, etické a právní souvislosti, klinické příklady)
20. Eutanázie a lékařem asistované sebeusmrcení – vymezení pojmů, legislativní situace v ČR, stav diskuse v ČR a v zahraničí. Eutanázie a asistované sebeusmrcení a paliativní medicína.
21. Základy epidemiologie život limitujících onemocnění v ČR (nejčastější příčiny úmrtí, místa úmrtí, vymezení pojmu „paliativně relevantní diagnózy“, odhad potřeby paliativní péče na úrovni populace)
22. Prohlídka zemřelého, indikace pitvy, specifika v dětském věku

23. Prognóza nevyléčitelného onemocnění (klinické trajektorie závěru života, možnosti odhadu individuální prognózy u různých diagnostických skupin, způsoby vyjadřování prognóz)
24. Prognostické uvědomění, rozhovor o prognóze, komunikace prognostické nejistoty, práce se scénáři možného vývoje, práce s nadějí.
25. Alternativní a komplementární léčba v kontextu paliativní péče - možné přínosy a rizika
26. Syndrom vyhoření u pracovníků v paliativní péči: projevy, rizikové faktory, možnosti prevence a léčby
27. Základní definice dětské paliativní péče, kategorizace život limitujících a život ohrožujících onemocnění v dětském věku, příklady diagnóz v jednotlivých skupinách, trajektorie typických onemocnění, možnosti podpory
28. Základní definice perinatální paliativní péče, kategorizace stavů a diagnóz v perinatální paliativní péči, možnosti podpory

Speciální část

1. Patofyziologické modely bolesti: nociceptivní bolest, neuropatická bolest, smíšená bolest
2. Vyšetření pacienta s bolestí: způsoby hodnocení bolesti
3. Bolest a utrpení: dimenze bolesti: somatická, psychické, sociální, existenciální a spirituální; možnosti ovlivnění jednotlivých dimenzí bolesti
4. Hodnocení bolesti u specifických skupin pacientů: pacienti se syndromem demence, s poruchami vědomí (delirium, sopor), hodnocení bolesti u dětí
5. Akutní a chronické bolesti: základní charakteristiky, klinické odlišnosti; léčebné přístupy k akutní a chronické bolesti
6. Obecné zásady farmakoterapie nádorové bolesti: analgetika, koanalgetika, adjuvantní léky
7. Zásady léčby chronické nenádorové bolesti: nejčastější bolestivé syndromy u pacientů s pokročilým onemocněním, základní léčebné strategie a postupy
8. Nejčastější klinické syndromy neuropatické bolesti: klinický obraz, diagnostika, léčebné přístupy
9. „Slabé“ opioidy u pacientů v paliativní péči: mechanismus působení, nežádoucí účinky, indikace a užití
10. Silné opioidy u pacientů v paliativní péči: mechanismus působení, nežádoucí účinky, indikace a užití
11. Neopioidní analgetika: mechanismus působení, nežádoucí účinky, indikace a způsob užití
12. Koanalgetika a jejich význam ve farmakoterapii bolesti: indikace a dávkování v kontextu paliativní péče
13. Nežádoucí účinky neopioidních a opioidních analgetik a jejich řešení
14. Specifika léčby bolesti u geriatrických pacientů: diagnostika a hodnocení bolesti, specifika farmakoterapie
15. Specifika léčby bolesti u pediatrických pacientů, diagnostika a hodnocení bolesti, specifika farmakoterapie, žebříček WHO
16. Kostní nádorová bolest: nejčastější syndromy, základní léčebné postupy, syndrom maligní míšní komprese
17. Viscerální maligní bolestivé syndromy: přehled nejčastějších syndromů a možnosti léčby, syndrom maligní střevní obstrukce

18. Problematika abusu analgetik a lékových závislostí: definice pojmů: fyzická závislost, abusus, psychická závislost, tolerance, abstinenční syndrom; klinické aspekty abusu a závislosti na opioidech v kontextu paliativní péče, léčba bolesti u drogově a lékově závislých
19. Delirium v kontextu paliativní péče: klinický obraz, diferenciální dg (delirium, demence, deprese), nejčastější příčiny a možnosti léčby
20. Anorexie, kachexie v kontextu paliativní péče: nejčastější příčiny, možnosti léčby
21. Nevolnost a zvracení v kontextu paliativní péče: nejčastější příčiny, možnosti léčby
22. Průjem, zácpa v kontextu paliativní péče: nejčastější příčiny, možnosti léčby
23. Nutriční podpora a nutriční péče v kontextu paliativní péče: nutriční poradenství, diety, enterální a parenterální výživa, indikace a praktická realizace
24. Dušnost a kašel v kontextu paliativní péče: nejčastější příčiny, nefarmakologické a farmakologické způsoby léčby
25. Ascites, pleurální výpotek a otoky končetin v kontextu paliativní péče: nejčastější příčiny, diagnostika, možnosti léčby
26. Maligní stenózy a obstrukce (respiračního traktu, GIT, urologické, biliární) v kontextu paliativní péče a možnosti jejich řešení
27. Syndrom maligní míšní komprese, klinický obraz, diferenciální diagnóza., možnosti léčby
28. Kostní metastázy – epidemiologie, diagnostika, klinický obraz, komplikace, možnosti léčby
29. Metastázy do CNS a mozkových plen – epidemiologie, diagnostika, klinický obraz, možnosti léčby
30. Plicní metastázy – epidemiologie, klinický obraz, komplikace, možnosti léčby
31. Jaterní metastázy – epidemiologie, diagnostika, klinický obraz, komplikace, možnosti léčby
32. Hematologické aspekty paliativní péče (krvácivé stavy, hyperkoagulační a trombotické stavy, indikace antikoagulační léčby, indikace podávání krevních derivátů)
33. Smutek, úzkost, deprese a existenciální distres v kontextu paliativní péče – diferenciální diagnóza., možnosti léčby
34. Suicidální myšlenky a pokusy, přání urychlit smrt u pacientů se závažným život limitujícím onemocněním – klinické, etické a právní aspekty
35. Poruchy spánku v kontextu paliativní péče – nejčastější příčiny, možnosti léčby
36. Metabolické aspekty péče o pokročilé nemocné (hyperkalcemie, hyperglykemie, poruchy hydratace)
37. Geriatrická paliativní péče (polymorbidita, syndrom frailty, syndrom terminální geriatrické deteriorace)
38. Paliativní péče u pacienta s pokročilým syndromem demence
39. Péče o pacienta se závažným somatickým onemocněním s psychiatrickou komorbiditou – klinické souvislosti, hlavní problémy a způsoby jejich řešení
40. Paliativní péče v kardiologii (konečná stadia chronického srdečního selhání, možnosti přístrojové podpory levé komory, problematika indikace a deaktivace ICD) – klinický management, komunikace, mezioborová spolupráce
41. Paliativní péče v nefrologii (nezahájení a ukončení dialýzy – klinické a komunikační aspekty, nejčastější symptomy konečných fází renálního selhání a jejich řešení)
42. Paliativní péče v neurologii (amyotrofická laterální skleróza, roztroušená skleróza, Parkinsonova nemoc a další neurodegenerativní stavy, stavy po CMP – nejčastější klinické potíže a klinická dilemata a možnosti jejich řešení)
43. Paliativní péče u pacienta s pokročilým jaterním selháním (jaterní cirhóza, metastatické postižení jater) – management symptomů a komplikací
44. Paliativní péče v pneumologii (nejčastější život limitující diagnózy: bronchogenní karcinom, CHOPN, Intersticiální plicní fibróza, cystická fibróza) – management symptomů a komplikací

45. Paliativní péče u pacientů s dlouhodobými závažnými poruchami vědomí (hodnocení pacientů s poruchou vědomí, péče o pacienta ve vegetativním stavu, rozhodování o rozsahu péče)
46. Paliativní péče v prostředí intenzivní péče (nejčastější klinická a etická dilemata, zásady rozhodování o rozsahu péče, koncept přiměřené péče, nejčastější zdroje pacientova diskomfortu a jeho řešení)
47. Refrakterní symptomy a distres v závěru života (vysvětlení pojmu, klinické souvislosti, klinické a etické aspekty paliativní farmakologické sedace)
48. Terminální stav (umírání)- klinické projevy, nejčastější symptomy a jejich léčba, zásady komunikace s umírajícím pacientem a rodinou
49. Antiemetika v kontextu paliativní péče – indikace, dávkování, nežádoucí účinky, racionální kombinace
50. Laxativa v kontextu paliativní péče – dělení, indikace, nežádoucí účinky
51. Kortikoidy v kontextu paliativní péče – indikace, dávkování, nežádoucí účinky
52. Antipsychotika v kontextu paliativní péče – indikace, dávkování, nežádoucí účinky
53. Antidepresiva v kontextu paliativní péče – indikace, dávkování, nežádoucí účinky
54. Antikonvulziva v kontextu paliativní péče – indikace, dávkování, nežádoucí účinky
55. Významné lékové interakce v kontextu paliativní péče
56. Off-label použití léků v kontextu paliativní péče. Klinické příklady